

Genel puanlama ilkeleri

- Örnek cevaplar yol göstericidir; anlam bakımından doğru ve eş değer her cevap tam puan alır. Ezber cümle aranmaz.
- Her ölçüt ayrı değerlendirilir; ölçütü kısmen karşılayan cevaplara, ilgili notta belirtilen kısmi puan verilir.
- Yanlış bilgi içeren kısım, ilgili ölçütten puan almaz; cevabın doğru olan diğer kısımları ayrıca puanlanır.
- Yazım ve noktalama hataları anlamı bozmuyorsa puan kırılmaz.
- Her sorudaki ölçüt puanlarının toplamı, o sorunun puanına eşittir.

Soru	Başlık	Öğrenme çıktısı	Puan
1	Okulların mozaïği	İTA.8.1.1	10
2	Çiftlik yılları	İTA.8.1.2	10
3	Sınıf arkadaşı ve öğretmen	İTA.8.1.3	10
4	Halep'in kuzeyinde	İTA.8.1.4	10
5	Fabrikalar ve sömürgeler	İTA.8.2.1	15
6	Sedan'dan kalan hesap	İTA.8.2.1	15
7	Hicaz ve Yemen'de iki cephe	İTA.8.2.2	15
8	İki cemiyet, iki yol	İTA.8.2.3	15
TOPLAM			100

İTA.8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

İTA.8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

İTA.8.1.3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.

İTA.8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.

İTA.8.2.1. Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.

İTA.8.2.2. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

İTA.8.2.3. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.

1

Okulların mozaïği

10 PUAN

a) Bu durum Osmanlı Devleti'nin eğitim alanı hakkında neyi gösterir? (5 puan)

Örnek cevap: Ülkede eğitim birliğı yoktu.

Puanlama ölçütü	Puan
Eğitim birliğinin olmaması	5
Madde toplamı	5

b) Farklı amaçlarla eğitim veren okulların toplum üzerinde yaratabileceğı bir sorunu açıklayınız. (5 puan)

Örnek cevap: Farklı düşünce ve değerlerle yetişen kuşaklar arasında ortak bir bakış oluşmaz; bu da toplumsal birliğı zayıflatır.

Puanlama ölçütü	Puan
Toplumda farklı düşüncelerde kuşaklar / birliğın zayıflaması	5
Madde toplamı	5

İTA.8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

2

Çiftlik yılları

10 PUAN

a) Babasının ölümünün Mustafa'nın hayatında yarattığı bir değışikliğı yazınız. (4 puan)

Örnek cevap: Dayısının çiftliğine yerleşmeleri ve eğitiminin bir süre aksaması.

Puanlama ölçütü	Puan
Çiftliğe taşınma ya da eğitimin aksaması	4
Madde toplamı	4

b) Eğitimi aksamasına rağmen kendi isteğıyle okula dönmesinden onun hangi kişilik özelliğine ulaşılabilir? Gerekçesiyle yazınız. (6 puan)

Örnek cevap: Kararlı ve mücadeleci oluşu; zorluklar karşısında yılmadan hedefine yönelmiştir.

Puanlama ölçütü	Puan
Kararlılık, mücadelecilik, idealistlik gibi uygun özellik	3
Gerekçe	3
Madde toplamı	6

İTA.8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

3

Sınıf arkadaşı ve öğretmen

10 PUAN

a) Ömer Naci ve Tevfik Bey'in Mustafa Kemal üzerindeki etkilerini yazınız. (6 puan)

Örnek cevap: Ömer Naci: edebiyat ve hitabete ilgi. Tevfik Bey: tarih bilinci; hayatı boyunca süren tarih sevgisi.

Puanlama ölçütü	Puan
Ömer Naci – edebiyat/hitabet	3
Tevfik Bey – tarih bilinci	3
Madde toplamı	6

b) Hitabete ilgisinin ileride liderliğine nasıl katkı sağlamış olabileceğini açıklayınız. (4 puan)

Örnek cevap: Etkili konuşabilmesi, halkı ve arkadaşlarını bir fikir etrafında toplamasını, düşüncelerini açıkça anlatmasını kolaylaştırmıştır.

Puanlama ölçütü	Puan
Halkı/insanları etkileme ve bir araya getirme ile ilişkilendirme	4
Madde toplamı	4

İTA.8.1.3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.

4

Halep'in kuzeyinde

10 PUAN

a) Görüş ayrılığı yaşadığında görevinden istifa etmesi hangi kişilik özelliğiyle ilişkilendirilebilir? Gerekçesiyle yazınız. (5 puan)

Örnek cevap: Açık sözlülük ya da kararlılık; doğru bulmadığı durumu kabullenmeyip düşüncesinin arkasında durmuştur.

Puanlama ölçütü	Puan
Uygun özellik (açık sözlülük, kararlılık, kişilikli olma)	2
Gerekçe	3
Madde toplamı	5

b) Halep'in kuzeyinde kurduğu savunma hattının başarısı hangi kişilik özelliğini gösterir? (5 puan)

Örnek cevap: Askerî deha, ileri görüşlülük ya da planlı çalışma.

Puanlama ölçütü	Puan
Uygun özellik	5
Madde toplamı	5

İTA.8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.

5

Fabrikalar ve sömürgeler

15 PUAN

a) Sanayi İnkılabı'nın Birinci Dünya Savaşı'nın çıkmasındaki etkisini açıklayınız. (5 puan)

Örnek cevap: Hammadde ve pazar ihtiyacı sömürge arayışını artırdı; devletler arasında sömürge rekabeti çatışmaya dönüştü.

Puanlama ölçütü	Puan
Hammadde/pazar ihtiyacı	2
Sömürge rekabetinin çatışmaya yol açması	3
Madde toplamı	5

b) İngiltere ile Almanya arasındaki ekonomik rekabetin savaşa etkisini yazınız. (5 puan)

Örnek cevap: İki devlet arasındaki rekabet İngiltere'yi Fransa ile yakınlaştırdı, bloklar arasındaki gerginliği artırdı.

Puanlama ölçütü	Puan
Rekabetin gerginlik/blokları güçlendirmesiyle ilişkilendirme	5
Madde toplamı	5

c) Almanya ve İtalya'nın siyasi birliğini kurması Avrupa'daki dengeyi neden bozdu? (5 puan)

Örnek cevap: Yeni ve güçlü devletler sömürge paylaşımına katılmak istedi; mevcut güçlerin çıkarlarıyla çatıştı.

Puanlama ölçütü	Puan
Yeni güçlerin sömürge yarışına girmesi / çıkar çatışması	5
Madde toplamı	5

İTA.8.2.1. Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.

6

Sedan'dan kalan hesap

15 PUAN

a) Fransa'nın Birinci Dünya Savaşı'na katılmasındaki özel nedeni yazınız. (5 puan)

Örnek cevap: Alsace-Loren bölgesini Almanya'dan geri almak istemesi.

Puanlama ölçütü	Puan
Alsace-Loren'i geri alma isteği	5
Madde toplamı	5

b) Genel neden ile özel neden arasındaki farkı bu örnekle açıklayınız. (5 puan)

Örnek cevap: Genel nedenler (milliyetçilik, sömürge yarışı, silahlanma) birçok devleti etkiler; özel neden ise Alsace-Loren gibi yalnızca belirli bir devletin kendi amacıdır.

Puanlama ölçütü	Puan
Genel nedenin birçok devleti etkilediğini belirtme	2
Özel nedenin belirli bir devlete ait olduğunu örnekle açıklama	3
Madde toplamı	5

c) Alsace-Loren'in savaştan sonra Fransa'ya bırakılması Fransa'nın savaş amacı hakkında ne gösterir? (5 puan)

Örnek cevap: Fransa savaştan beklediği amaca ulaşmış, kaybettiği toprağı geri almıştır.

Puanlama ölçütü	Puan
Amacına ulaştığı çıkarımı	5
Madde toplamı	5

İTA.8.2.1. Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.

7

Hicaz ve Yemen'de iki cephe

15 PUAN

a) Bu cephe de Türk birliklerinin karşılaştığı zorluğu açıklayınız. (4 puan)

Örnek cevap: Hem dış düşmanla (İngilizler) hem de içeride ayaklanan Araplarla aynı anda savaşmak zorunda kaldılar.

Puanlama ölçütü	Puan
İki cephe/iki düşmanlı mücadeleyi belirtme	4
Madde toplamı	4

b) Arapların Osmanlı'ya karşı ayaklanması İslamcılık (ümmetçilik) düşüncesini nasıl etkiledi? (6 puan)

Örnek cevap: İslamcılık düşüncesi iflas etti; İslam dünyasında ümmetçilik sona erdi, yerine milliyetçilik güçlendi.

Puanlama ölçütü	Puan
İslamcılığın iflası / ümmetçiliğin sona ermesi	3
Milliyetçiliğin güçlenmesi	3
Madde toplamı	6

c) Bu gelişmenin Osmanlı Devleti'nin geleceğine etkisi hakkında bir çıkarımda bulununuz. (5 puan)

Örnek cevap: Osmanlı Devleti Orta Doğu'daki topraklarını kaybederek Anadolu'ya çekildi; Türk milliyetçiliği öne çıktı.

Puanlama ölçütü	Puan
Toprak kaybı / Anadolu'ya çekilme ya da Türk milliyetçiliğinin öne çıkması	5
Madde toplamı	5

İTA.8.2.2. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

8**İki cemiyet, iki yol****15 PUAN**

a) İki cemiyetin işgaller karşısındaki tutumunu karşılaştırınız. (6 puan)

Örnek cevap: Sulh ve Selamet kurtuluşu padişaha bağlı kalmakta görmüş, işgallere karşı aktif bir mücadele önermemiştir. İzmir Müdafaa-i Hukuk ise işgale karşı bölgesini korumak için harekete geçmiştir.

Puanlama ölçütü	Puan
Sulh ve Selamet'in padişaha bağlı/pasif tutumu	3
İzmir Müdafaa-i Hukuk'un işgale karşı direnen tutumu	3
Madde toplamı	6

b) Yararlı cemiyetlerin iki ortak özelliğini yazınız. (4 puan)

Örnek cevap: Bölgeseldirler; genellikle basın-yayın yoluyla çalışmışlardır; milliyetçilik düşüncesi etkilidir; Sivas Kongresi'nde birleştirilmişlerdir (herhangi ikisi).

Puanlama ölçütü	Puan
1. özellik	2
2. özellik	2
Madde toplamı	4

c) Yararlı cemiyetlerin kurulmasından halkın Mondros'tan sonraki tutumuyla ilgili hangi çıkarımı yapabilirsiniz? (5 puan)

Örnek cevap: Halk, İstanbul yönetiminin işgalleri durduramadığını görünce kendi bölgesini korumak için örgütlenmiş, işgallere sessiz kalmamıştır.

Puanlama ölçütü	Puan
Halkın örgütlenerek işgale karşı direndiği çıkarımı	5
Madde toplamı	5

İTA.8.2.3. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.